

dat het al mee zal vallen, als zij vakministers zullen blijven. Wij willen een uitzondering maken voor de heer De Bruijn. Aanvankelijk zou zijn ministerie dat van Bezitsvorming heten. Gedachtig aan die landen, welke oorlog, vrede en dictatuur, democratie noemen, heeft men althans de goede smaak gehad, het nieuwe departement van de heer De Bruijn de naam te geven waarop het recht heeft, nl. van Bezitspreiding. Ook hier ziet men een man aan het werk, wiens streven in de richting gaat om de eigendom zoveel mogelijk te besnoeien: ja, in feite tot een last te maken.

De conclusie kan niet anders zijn, dan dat de grootste gemene deler van dit kabinet rood is. Prof. Zijlstra sluit bij die elementen in ons anti-revolutionnaire of christelijk-historische leven aan, die in een andere koers willen varen; een koers waarvan zij denken, dat deze nieuw is, doch die al bijna een eeuw door de socialistische wordt gepropageerd. Hier en daar kan een man als prof. Zijlstra zachtzinnig remmen; het zal er op neerkomen, dat hij lichtelijk morrend, in de trekschuit van de progressie stap, die bereids in 1848 van wal is gestoken.

De K.V.P. heeft zich laten afschepen met een proces van vermenigvuldiging; de hoeveelheid met de kwaliteit verwarrende heeft deze grote partij in het aantal ministeries en waarborg gezocht tegen de bedoelingen van de grote bondgenoot, welke ook zij zegt te vrezen: doch, in wezen, dient.

Ten principiële gesproken is dit ministerie het meest linkse, dat de Nederlandse geschiedenis gekend heeft. Het is goed recht, wanneer een zodanig ministerie optreedt. Laat ons echter ophouden te bazelen over „inkapseling van de Partij van de Arbeid“, over bezitspreiding en over al dat soort zaken. Laat ons nu maar ronduit toeven, dat het ook de K.V.P. is, welke, met kracht, de socialisten helpt doeleinden te bevorderen, waarvan men in Oost-Europa de uitkomsten ziet. Hoeveel beter zou het zijn, indien men de politiek op dit terrein eerlijk en oprecht dreef.

Tot zover „De Telegraaf“.

Zonder 't met de grondmotieven van dit artikel eens te zijn, kan toegegeven worden, dat inderdaad dit overwegend linkse ministerie op 't paard geholpen is door Rome. Ondanks alle bezwaren van Roomse zijde komt hier opnieuw uit, wat Prof. Holwerda aan de hand van de Catechismus reeds voor jaren betoogde: Rome staat principieel niet rechts, maar links. Rome is mee wegbeider voor het communisme.

Diepste oorzaak is: Woordverlating. Rome heeft het volk er aan gewend, meer te luisteren naar mensenvoed en mensening dan naar het Woord Gods. Bij Rome is de traditie, wat mensen leerden, gesteld eerst naast en later boven de Schrift: de Schrift, zegt men daar, is nuttig, maar de traditie is noodzakelijk. En de traditie moet dan dienst doen, om de afwijking van Gods Woord te rechtvaardigen (Mariaverering, kerkelijke hiërarchie, de zeven Sacramenten, enz.). Ten slotte beoordeelt ook weer een mens, de pauze, wat traditie is, in hem heeft de traditie een eigen, onfeilbaar orgaan, zoals Rome leert.

Maar elke gemeenschap, die gewend is te luisteren naar en te gehoorzamen aan mensenvoed, blijft in dat mensenvoed gevangen. En zij, die over die gemeenschap heersen en zelf de Schrift niet zien als de enige norma et magistra (leermeester) en iudex (rechter) gelijk de Hervormers terecht leerden, zijn nu in de eerste plaats aangewezen op hun eigen oordeel of dat van anderen. Menselijk overleg, menselijke wijsheid verdringt dan de wijsheid, die van Boven is; men gaat zoeken wat naar mensmaatstaf nuttig is: de utiliteitspolitiek, waarin Rome dan ook bij uitstek bedreven is. En het einde is: geen principieel verweer tegen de steeds verder opdringende macht van het ongeloof, en: de weg bereiden voor de Anti-Christ.

De Schrift vermaant ons, geen voetstap op deze onbewegte te zetten.

Daarom in de kerk en daarbuiten, in elke levenssector, ook in de politiek, tegen revolutie en alle ongeloof: het

Verandering en bestendigheid in de natuur (1)

II. Voor overeenkomstige vragen stelt ons nu de levende natuur. Een plant groeit. Na verloop van tijd zijn er dus stoffen in haar die er tevoren niet waren: kleurstoffen, vezelstoffen, vergiften, voedingsstoffen, geneesmiddelen. Ontstaan al deze stoffen uit het niet en verdwijnen zij in het niet bij het sterven en vergaan van de plant? Of neemt de plant ze ergens vandaan, uit de lucht bijvoorbeeld en uit de grond, en worden zij daaraan later weer afgestaan?

En hiermede samenhangend is de vraag: hoe komt het dat in een ongestoord landschap, zoals een oerwoud, jaar in jaar uit, eeuw in eeuw uit, weer nieuwe planten kunnen komen in plaats van de gestorvens? Een zelfde vraag voor het dierlijk leven.

Het is alles ingewikkelder, meer dan bij de kringloop van het water. Hoe wij Genesis 1 ook moeten verstaan, wij geloven de continuïteit van de „oergeschiedenis“ met onze geschiedenis; hetgeen dus betekent ruimte vragen voor onze natuurwetenschap ook voor die dagen (wanneer komt er eens 'n verklaring van Genesis 1 van vrijgemaakte zijde? Is er ook wel één preek over?); hoeveel hierin duister moge zijn, zoveel is zeker dat het aardse leven gekomen is ná de schepping en ordening der onbezielden natuur en niet gelijktijdig; ervóór zou niet kunnen, de plant ondersteit de aarde en de lucht en het water. Wij geloven dat het toelaatbaar is aan het tijdelijke van vóór en na die dagen de gewone betekenis te hechten. En voorts lezen wij toch wel dat God in Zijn werken opklimt, opklimt tot de mens die beeld van Hemzelf is en zo bevreesd het ons niet dat de mens een structuur vertoont dusdanig ingewikkeld, dat die der overige natuur als eenvoudig aandoet, hoe moeilijk zij in zichzelf al moge zijn. En zo zullen zelfs de planten, de eerste levende wonderen die zich vertoonden, door het leven in hen, oneindig meer ingewikkeld zijn dan de natuur van de zee en het land, het licht en het uitspannel. Een uitspraak die wordt bevestigd door elke bladzijde van elk werk over planten en dieren. Gold vroeger als voorbeeld dat een nietig madeliefje ingewikkelder is dan welke chemische fabriek ook, onlangs werd op een congres van geleerden gezegd door waarlijk niet de minste: één cel van een andere plant, dus één cel misschien 1 millimeter groot, is even ingewikkeld als een heel Ruhrgebied van fabriekscapexen.

Men heeft toch nog geleerd iets van deze wonderen

Evangelië. Een kleine groep? Als die kleine groep maar profeteert, het Woord laat spreken, door het Woord getuigt.

En als de kerk maar getrouw is, en de Schrift niet van haar plaats laat dringen. Een teken des tijds, dat in de Hervormde Kerk mensenvoed, de beslissing der synode, het hoogste en laatste woord heeft! Eveneens, dat men in de gebonden kerken durft leven: men moet altijd beginnen, zich aan het synodebesluit (mensenvoed) te onderwerpen. Dat is in eerste instantie: mensenvoed meer gezag dan Gods Woord!

Ook hier komt tot ons de ernstige waarschuwing van Christus: Ziet toe, dat u niemand verleide! P. D.

te ontraadselen. In eenvoudige opzet is het aldus. De plant neemt met haar bladeren een zeker gas uit de lucht op dat zich altijd daarin bevindt, zij het per 10.000 liter lucht slechts 3 liter hiervan. Dit gas, het koolzuurgas, is hetzelfde dat wij ontmoeten in spuitwater, gazeuse-limonade, het is het gas dat het deeg doet rijzen bij het gisten en zo het baksel luchtig maakt. Dit gas neemt de plant dus voortdurend op uit de lucht; met haar wortels zuigt zij water uit de grond met daarin verschillende opgeloste stoffen — enkele dezer stoffen voegt men toe als kunstmest indien de grond te arm eraan is of uitgeput.

En nu gebeurt er iets waarvan de natuurwetenschap nog slechts het allereerste begin verstaat. Met medewerking van het licht kunnen groene planten deze stoffen, voornamelijk het koolzuurgas en het water, veranderen in allerlei andere stoffen. Dit gaat ongelooftlijk ingewikkeld, langs tientallen tussensproducten waarvan vele slechts een kort ogenblik bestaan. Hoevele zullen er zijn die zo onbestendig zijn, dat zij tot op heden aan onze aandacht hebben weten te ontsnappen? Zo vormt de plant haar kleur- en voedingsstoffen en alle andere duizenden materialen die in haar aanwezig zijn. Dit proces draagt de naam van assimilatie-proces, waarin wij het woord simile, d.i. gelijk, bespeuren; en inderdaad, naast de reeds genoemde stoffen vormt de plant uit de ruwe materialen water en koolzuurgas weer nieuw bladgroen en nieuwe cellen, gelijk aan de oude. Zij dwingt als het ware de ruwe grondstoffen gelijk te worden aan haar eigen bestanddelen. Ditzelfde wonderlijk vermogen bezit al het leven; in een groeiend kind worden de bestanddelen van brood en melk als het ware omgekeerd in de vorm van vlees en bloed..... En, wij dwalen even af, er zijn ziekten, de virusziekten, zoals mond- en klauwzeer, mazelen, waarbij sommige stoffen dit zelfde vermogen bezitten om andere stoffen aan zich gelijk te maken, welke nieuwe stoffen zich op hun beurt vermenigvuldigen; alleen hier komt er dan een overmaat van schadelijke stoffen of van stoffen die nu schadelijk worden door hun woekerende toename.

Sterft de plant en vergaat zij, dan gaan al de ingewikkelde stoffen weer te niet en komt er weer terug koolzuurgas en water. Het gas gaat weer de lucht in, het water wordt door de grond opgenomen of verdampst, en daarna kunnen weer nieuwe planten groeien en met de weer beschikbaar gekomen grondstoffen. Een kringloop dus ook hier; en deze wordt in stand gehouden door een kracht, de kracht der zonnestralen.

Het is zelfs zo dat de zonnewarmte, opgenomen bij de assimilatie, weer vrijkomt bij het vergaan der planten; in rottende stoffen is broei. Verbranden wij hout, of steenkool (vermoedelijk plantaardig materiaal dat tienduizenden jaren in de aarde bewaard gebleven is zonder te vergaan) dan worden de ingewikkelde plantaardige stoffen eveneens weer omgezet in koolzuurgas en water of waterdamp, en de warmte die er komt is gelijk aan de eenmaal, wie weet hoe lang geleden, opgenomen warmte der zon. Steenkool dient ons dan als 't ware als opgespaarde energie. Was het nu zo

De doorbraak van de „doorbraak“ II (slot)

Dit waren een paar stemmen uit de zeer vele. Voor nog één wil ik ditmaal de aandacht vragen. Want ze is van een man, die steeds met waarlijk profetische visie het gehele menselijke leven bezag, beoordeelde en leidde. Ik bedoel Ds J. C. Sikkel.

Gedurende heel zijn publieke werkzaamheid leefde hij fel mee in de politieke strijd. Hij was antirevolutionair van top tot teen en in hart en nieren. En juist hij zag de toekomst reeds in zijn dagen zo somber in. Reeds in 1909 liet hij een doordringende alarmkreet horen over de ontwikkeling in de antirevolutionaire partij.

Hij sprak toen van een „tweeling“ welke daarin steeds meer voor de dag kwam.

„Die komt — aldus Sikkel — voor den dag bepaald ook in de vraag, of de taak van een christelijke regering enkel bestaat in het bevredigen; in het opkomen voor de rechten van het Christenvolk inzake Onderwijs; in het gelijkstellen van Christelijk Onderwijs met Neutraal, of onchristelijk, of anti-christelijk Onderwijs voor de Wet. Het Ministerie-Kuyper sprak reeds van Christelijke grondslagen van ons Staats- en Volksleven waarvoor een Christelijke regering heeft op te komen. Het tegenwoordige Ministerie spreekt van Christelijke rechtsgelijken, waarnaar de regering heeft te handelen. De vraag dringt ten principale naar den voorgrond, of een Christelijke regering als zodanig neutraal staat tegenover de geestelijke stromingen en geroepen is om in dezen de quasi-

Liberaal praktijk door de zuivere Liberale praktijk te vervangen, — of wel, dat zij geroepen is inderdaad positief Christelijk te zijn, en daarom ook te belijden, Christus te belijden, en dienovereenkomstig positief Christelijk te regeren.“

Men voelt hoe scherp Sikkel hier de kwestie stelt. Moet een Christelijke regering als zodanig neutraal staan tegenover alle, ook anti-christelijke, ja, atheïstische stromingen en dan alleen bedacht zijn op „gelijk recht voor allen“?

Of moet een Christelijke regering, ook als zodanig, de Christus belijden, aan Christus gehoorzamen en, binnen de grens van haar bevoegdheden, positief meewerken aan de komst van Christus' rijk?

Sikkel kiest met volle overtuiging en hartstochtelijk vóór het laatste.

Met grote zorg constateert hij, dat er „niet weinigen zijn, die meenen, dat één van de tweelingen reeds en voor goed dood is, en dat voor de andere zonder weerspraak is de volle erfenis, namelijk: de zuiver-Liberaal praktijk der politieke rechtsgelijkheid van de geestelijke groepen in het volksleven, zonder een positief Christelijk belijden of regeren der regering, ja met de roeping der regering om neutraal te zijn. Die „eerlijkheid“ of „oprechte neutraliteit“ — dát zal dan zijn voor eens en voor goed de oplossing van het probleem; dát zal dan wezen het geheim van Christelijk regeren.“

Voor deze „neutraliteitspolitiek“ van een Christelijke regering waarschuwt Sikkel rusteloos.

Hij signaleert haar als de minister van Koloniën in het ministerie-Heemskerk (de Waal Malefijt) onder

„de bravo's van Links in de Tweede Kamer“ verklaart, „dat in Koloniën de Christelijke roeping der regering tegenover de Zending ALLEEN meebrengt de sociale werking van het Christendom te steunen!“ Hier, zo verzekert Sikkel, is de tegenhanger van de verwerping van Minister Keuchenius!²⁾

Op bijzonder duidelijke wijze bracht Sikkel deze principieel zeer belangrijke kwestie naar voren na een Kamerdebat over de preken die 's Zondags op de oorlogsschepen door de Commandant aan de matrozen moesten worden voorgelazen!

Dit preek-lezen moest geschieden uit preekbundels welke door de Regering waren voorgeschreven! De commandant was in de keuze van de te lezen preken niet vrij.

Voor Sikkel over deze kwestie schreef waren deze preekbundels geheel modern. En natuurlijk rees toen de vraag of een Christelijke overheid nu niet moest zorgen voor preken, die naar Gods woord zijn.

„Een zeer ernstige vraag, en een vraag van zeer verre strekking“, verklaarde Sikkel.

„We hebben hier 'n hoogst interessante en moeilijke

²⁾ De begroting van Keuchenius was, 17 Februari 1890, door de Eerste Kamer afgestemd, waarna Keuchenius als minister aftrad. Kuyper schrijft in verband met dit afstemmen: „Zoo ooit, dan was hier weerzin tegen het persoonlijk optreden van den Minister, die den evenaar deed doorzwijken, en die weerzin had zijn diepsten grond in Keuchenius' wijze van uit te komen voor de belijden van den Christus“. (Zie: Mr L. W. C. Keuchenius, door Dr A. Kuyper, Haarlem 1895, p. 227). Ontroerend was de reactie van het antirevolutionaire volk op dit ontslag. Men voelde het: hier wordt een Staatsman vanwege zijn trouw belijden van den Christus ten val gebracht!

dat deze v
zonnestralk
zij altijd de
wetten van
warmte mi
dan toch s
gen kracht
noodzakelij
dering. Oo
verandering
eerste is d
van het bl

Bij de p
afregeling
lijk toch d
koolzuurga
kingen gel
moizame
plaats, het
der voedin
het koolzu
zijn; en on
komt ditze
rug. Alwe
in een ve
stoffen be
zuurgas ge
loop van l
gas uit d
omgezet t
stoffen, v
den, dat
stoffen die
producten
gedachte,
eindprodu
zeker opzi
door hun j
aantoonba
en vergaa
zelve wee

Deze kr
die van h
Daar was
beken, in
weinig ve
ondergaan
gripende
gaan tijde

Deze be
verschillen
breid. Ze
zuurgas e
staan, da
dat in dez
borgen zij
stoffen n
staan er

dium, ura
fosfor. W
bedacht d
deze reeks
uit de br
het algem
van spect

Stoffen
niet. Als
tuur nieu
dat de elc

kwestie, c
onzer N
Christelij
Gods dien
Het de
Kamerde
heid tege
niet ger
z.i. „de A
de Kame
dezen, er
aldus:

„Wie
dienen na
in het O
Dat is
is Gerefo
van God.
ook alzoc
taamt oc
Alle p
omstand
eisch de
Christelij
den zege

Indien
voor het
overblij
zijn om
Onafw
God vree
predicati
van God
Kan e